

Innehåll

Till Justitiekanslern	5
Del 1 Bakgrund	15
1. Arbetets uppläggning och rapportens disposition	17
2. Rättssäkerhet	19
2.1 Lexikalisk betydelse	19
2.2 Exempel på användning av ordet rättssäkerhet i lag, domar, beslut och förarbeten	20
2.3 Den rättspolitiska diskussionen om rättssäkerhetens innebörd	23
2.4 Juridisk doktrin	26
2.5 Diskussion	30
2.6 Översikt: Straffprocessuell reglering till stöd för rättssäkerheten i brottsutredning och brottmål	32
3. Bevisprövning i brottmål	39
3.1 Fri bevisprövning	39
3.2 Beviskrav	41
3.3 Utredningskrav	43
3.3.1 Rättens ansvar för utredningens fullständighet ...	44
3.3.2 Betydelsen av utredningsbrister vid bevisvärderingen	50
3.4 Bevisbörla	51
3.5 Bevisvärdering	52
3.6 Högsta domstolen om beviskrav och bevisvärdering	54
3.7 Bevisvärdering i svensk juridisk doktrin	63
3.7.1 Allmänt	63
3.7.2 Några centrala bevisteoretiska begrepp	64
3.7.3 Bevisrättsliga teorier	66
3.8 Diskussion	76

4.	Resningsinstitutet	77
4.1	Historisk utblick	78
4.2	Den rättsliga regleringen	79
4.2.1	Närmare om resning till den tilltalades förmån (RB 58:2)	82
4.2.2	Brottsligt förfarande av domare m.fl. samt jäv (p. 1 och 2)	83
4.2.3	Falsk handling eller utsaga (p. 3)	84
4.2.4	Nya omständigheter eller bevis (p. 4)	84
4.2.5	Rättstillämpningen uppenbart i strid mot lag (p. 5)	90
4.2.6	Utredning i reningsärenden	92
4.3	Resningsstatistik	93
4.3.1	Urval och avgränsningar	93
4.3.2	Samtliga brott	95
4.3.3	Grova brott	97
4.4	Diskussion	102
	Tabell 1. Beviljade resningsansökningar i Högsta domstolen 1950–2004	103
	Tabell 2. Beviljade resningsansökningar i Högsta domstolen 1950–2005 avseende grövre brott (fängelse ett år eller mer)	119
Del 2 Fallbeskrivningar		131
5.	Om fallbeskrivningarna	133
5.1	Urval m.m.	133
5.2	Vissa förutsättningar för bedömning av materialet	135
6.	Fall 1	137
6.1	Bakgrund	137
6.2	Den ordinarie rättsprocessen	138
6.2.1	Åtal	138
6.2.2	Åberopad utredning	138
6.2.3	Hedemora tingsrätts dom	138
6.2.4	Svea hovrätts dom	140
6.3	Resning	141
6.4	Ny rättegång	142
6.5	Diskussion	144
6.5.1	Allmänt	144
6.5.2	Brottsutredningen	145

6.5.3	Domstolsprövningen	146
6.5.4	Slutsatser	148
7.	Fall 2	150
7.1	Bakgrund	150
7.2	Den ordinarie rättsprocessen	151
7.2.1	Åtal	151
7.2.2	Åberopad utredning	152
7.2.3	Umeå tingsrätts dom	152
7.2.4	Hovrätten för Övre Norrlands dom	154
7.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	157
7.3	Resning	157
7.3.1	Den första resningsansökan	157
7.3.2	Den andra resningsansökan	158
7.4	Ny rättegång	159
7.5	Diskussion	167
7.5.1	Den ursprungliga brottsutredningen	168
7.5.2	Åtalet	169
7.5.3	Domstolsprövningen	170
7.5.4	Den nya förundersökningen	179
7.5.5	Den frikännande domen	181
8.	Fall 3	183
8.1	Bakgrund	183
8.2	Den ordinarie rättsprocessen	185
8.2.1	Åtal	185
8.2.2	Åberopad utredning	185
8.2.3	Trelleborgs tingsrätts dom	186
8.2.4	Hovrätten över Skåne och Blekinges dom	189
8.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	192
8.3	Resning	192
8.3.1	Den första resningsansökan	192
8.3.2	Den andra resningsansökan	194
8.3.3	Den tredje resningsansökan	195
8.4	Ny rättegång	197
8.5	Diskussion	198
8.5.1	Allmänt	198
8.5.2	Brottsutredningen	198
8.5.3	Åtalet	203
8.5.4	Domstolsprövningen	203

Innehåll

8.5.5	Resningsansökningarna och den förnyade prövningen	211
8.5.6	Den frikännande domen	213
9.	Fall 4	214
9.1	Bakgrund	214
9.2	Den ordinarie rättsprocessen	216
9.2.1	Åtal	216
9.2.2	Åberopad utredning	217
9.2.3	Lidköpings tingsrätts dom	217
9.2.4	Göta hovrätts dom	219
9.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	220
9.3	Resning	220
9.4	Ny rättegång	221
9.5	Diskussion	223
9.5.1	Den ursprungliga brottsutredningen	223
9.5.2	Åtalet	225
9.5.3	Domstolsprövningen	225
9.5.4	Den frikännande domen	232
10.	Fall 5	233
10.1	Bakgrund	233
10.2	Den ordinarie rättsprocessen	235
10.2.1	Åtal	235
10.2.2	Åberopad utredning	235
10.2.3	Nacka tingsrätts dom	236
10.2.4	Svea hovrätts dom	237
10.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	239
10.3	Resning	239
10.3.1	Den första resningsansökan	239
10.3.2	Den andra resningsansökan	241
10.4	Ny rättegång	242
10.5	Diskussion	245
10.5.1	Den ursprungliga brottsutredningen	246
10.5.2	Åtalet	249
10.5.3	Domstolsprövningen	249
10.5.4	Resningsansökningarna	255
10.5.5	Den frikännande domen	256
11.	Fall 6	258
11.1	Bakgrund	258
11.2	Den ordinarie rättsprocessen	260

11.2.1	Åtal	260
11.2.2	Åberopad utredning	261
11.2.3	Handens tingsrätts dom	262
11.2.4	Svea hovrätts dom	264
11.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	269
11.3	Resning	269
11.4	Ny rättegång	270
11.5	Diskussion	272
11.5.1	Brottsutredningen	273
11.5.2	Åtalet	275
11.5.3	Domstolsprövningen	276
11.5.4	Den frikännande domen	278
12.	Fall 7	279
12.1	Bakgrund	279
12.2	Den ordinarie rättsprocessen	280
12.2.1	Åtal	280
12.2.2	Åberopad utredning	281
12.2.3	Nacka tingsrätts dom	281
12.2.4	Svea hovrätts dom	282
12.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	285
12.3	Resning	286
12.3.1	Den första resningsansökan	286
12.3.2	Den andra resningsansökan	286
12.4	Ny rättegång	287
12.5	Diskussion	288
12.5.1	Brottsutredningen	288
12.5.2	Åtalet	289
12.5.3	Domstolsprövningen	290
12.5.4	Den frikännande domen	299
13.	Fall 8	300
13.1	Bakgrund	301
13.2	Den ordinarie rättsprocessen	302
13.2.1	Åtalet	302
13.2.2	Åberopad utredning	303
13.2.3	Stockholms tingsrätts dom	303
13.2.4	Svea hovrätts dom	305
13.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	306
13.3	Resning	307
13.3.1	Den första resningsansökan	307
13.3.2	Den andra resningsansökan	307

Innehåll

13.4	Ny rättegång	311
13.5	Diskussion	316
13.5.1	Brottsutredningen	317
13.5.2	Domstolsprövningen	318
13.5.3	Den frikännande domen	324
14.	Fall 9	326
14.1	Bakgrund	326
14.2	Den ordinarie rättsprocessen	328
14.2.1	Åtalet	328
14.2.2	Åberopad utredning	329
14.2.3	Stockholms tingsrätts dom	329
14.2.4	Svea hovrätts dom	332
14.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	336
14.3	Resning	336
14.4	Ny rättegång	338
14.5	Diskussion	345
14.5.1	Brottsutredningen	345
14.5.2	Domstolsprövningen	347
14.5.3	Den frikännande domen	350
15.	Fallen 10 och 11	352
15.1	Bakgrund	353
15.2	Den ordinarie rättsprocessen	356
15.2.1	Åtal	356
15.2.2	Åberopad utredning	357
15.2.3	Helsingborgs tingsrätts dom	357
15.2.4	Hovrätten över Skåne och Blekinges dom	374
15.2.5	Överklagande till Högsta domstolen	385
15.3	Resning	385
15.3.1	Den första resningsansökan	385
15.3.2	Den andra resningsansökan	387
15.3.3	Den tredje resningsansökan	388
15.4	Ny rättegång	393
15.5	Diskussion	399
15.5.1	Brottsutredningen	400
15.5.2	Domstolsprövningen	406
15.5.3	Resningsansökningarna	415
15.5.4	Den frikännande domen	417
15.5.5	Rättvis rättegång; exemplet ”Jessica”	418
15.5.6	En avslutande anmärkning	428

Del 3 Diskussion och slutsatser	429
16. Inledning	432
17. Utvecklingen av resningsärenden i brottmål	433
17.1 Slutsatser från det granskade materialet	433
17.2 Få eller många?	435
17.3 Förutsättningar för att granska doms- och brottsutredningsmaterial	436
18. Fel, brister och missförhållanden	438
18.1 Inledning	438
18.2 Bristfälliga förundersökningar	438
18.3 Vaga gärningsbeskrivningar	439
18.4 Domar har grundats på ofullständigt underlag	442
18.5 Otillräcklig granskning av målsägandeberättelse	444
18.6 Spekulative bedömningsgrunder	446
18.7 Brister med anknytning till sakkunnigbevisning	449
18.8 Tvivelaktiga resningsbedömningar i Högsta domstolen	451
18.9 Rättssäkerheten i resningsförfarandet	453
18.9.1 De aktuella resningsreglernas utformning: huvudregeln och tillägsregeln	453
18.9.2 Handläggningen av resningsärenden	455
18.9.3 Utredningen i resningsärenden	456
18.9.4 Reformbehov	456
18.10 Rättvis rättegång	456
18.11 Slutsatser om de ursprungliga domarna	459
18.12 Kvarstående brottsmisstanke	461
19. Ansvar	464
19.1 Ansvar för fel som begås i ”rättskedjan”	464
19.2 Försvarens ansvar	466
20. Överväganden och vissa förslag	468
20.1 Bevisvärdering i brottmål	469
20.2 Särskilt om s.k. trovärdighetsbevisning	473
20.3 Samma beviskrav i alla brottmål?	482
20.4 Utredningskravet i brottmål	485
20.5 Särskilda regler i mål angående grova brott?	490
20.6 Systemet för utredning av resningsskäl bör reformeras ..	493